

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 april 1998 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 1998 års ekonomiska vårproposition (prop. 1997/98:150) i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Jordbruksutskottet behandlar i sitt yttrande de förslag i propositionen som avser utgiftsområdena Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20) samt Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23). Utskottet föreslår med hänsyn till miljöfrågornas stora betydelse att ramen för utgiftsområde 20 ytterligare förstärks utöver vad regeringen föreslagit för år 1999, 2000 och 2001. Förstärkningen bör uppgå till 100 miljoner kronor för vart och ett av de angivna åren.

Vidare behandlar utskottet frågor om kompletterande regler till EG:s förordningar om strukturstöd samt om revision och kontroll av EU-medel i de delar som berör utskottets beredningsområde.

I anslutning till yttrandet behandlas även vissa följdmotioner.

Motioner

1997/98:Fi17 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

8. att riksdagen beslutar godkänna den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete i enlighet med vad som anförts i motionen.

1997/98:Fi18 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens arbete i enlighet med vad som anförts i motionen.

1997/98:Fi19 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som redovisas i motionen som riktlinjer för regeringens budgetarbete (tabell A).

1997/98:Fi20 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

4. att riksdagen med avslag på regeringens förslag godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete (avsnitt 14, tabell 2),

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utvärdering av de ekologiska fonderna (avsnitt 4.3),

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om revision och kontroll av EU-medel (avsnitt 12.2).

1997/98:Fi21 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) vari yrkas

26. att riksdagen hos regeringen begär förslag till höjda avgifter på handelsgödsel och bekämpningsmedel i enlighet med vad som anförts i motionen (tabell 2),

42. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete i enlighet med vad som anförts i motionen (tabell 3),

43. att riksdagen godkänner den i motionen beskrivna inriktningen av politiken inom utgiftsområdena som riktlinjer för regeringens budgetarbete (avsnitt 9.1).

1997/98:Fi22 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

4. att riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden åren 1999–2001 som riktlinjer för regeringens budgetarbete (avsnitt 7.1).

Utskottet

Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar frågor rörande biologisk mångfald och naturvård, vatten- och luftvård, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljö- och kretslopps forskning, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete.

Ramen för utgiftsområde 20 uppgår till 1 178 miljoner kronor för år 1998. Vårpropositionens förslag om tilläggsbudget uppgår till 36,75 miljoner kronor (prop. 1997/98:150 s. 42). Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområdet utökas med 101 miljoner kronor år 1999, 145 miljoner kronor år 2000 och 143 miljoner kronor år 2001.

Regeringen anför att arbetet med att ställa om Sverige till en hållbar utveckling bör fortsätta. De övergripande målen för ett ekologiskt hållbart samhälle är att skydda miljön och människors hälsa, att använda jordens resurser effektivt och att nå en tryggad försörjning. Miljöhänsyn och resurshushållning integreras i alla sektorer i samhället. De olika samhällssektorerna bör därför ta ett ökat ansvar för miljöpåverkan och resursanvändning. Miljöproblem bör lösas på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Utgångspunkten bör vara att den som bedriver miljöstörande verksamhet också skall stå för kostnaden.

Regeringen avser att under våren 1998 presentera nya nationella miljökvalitetsmål. Dessa skall enligt propositionen också ligga till grund för att fortsätta arbetet inom miljöområdet.

Regeringen uttalar i propositionens underbilaga Miljöhänsyn i den ekonomiska politiken (bilaga 2) att de införda miljö- och energiskatterna i de flesta fall haft avsedd effekt. De svenska utsläppen av många miljöskadliga ämnen har minskat kraftigt. Tillgängliga uppgifter visar att belastningen från s.k. yttre miljöpåverkan på människors hälsa har minskat kraftigt de senaste 25 åren. Samtidigt finns problem kvar med t.ex. försurning, övergödning, biologisk mångfald, giftiga kemikalier och globala frågor som koncentrationen av växthusgaser i atmosfären. Miljökvaliteten har i många fall inte förbättrats i samma takt som utsläppen minskar.

Motionerna

Enligt Moderata samlingspartiets partimotion Fi17 (m) bör ramen ökas med 100 miljoner kronor utöver regeringens förslag för åren 1999, 2000 och 2001 (yrkande 8 delvis). Ökningen bör tillföras Naturvårdsverket för utveckling av miljöforskning och miljöövervakning. I motionen föreslås att en del av statens ägande i Assi Domän skiftas mot investeringar i fler reservat. De årliga resurserna för bildande av reservat bör då åtminstone fördubblas under de närmaste åren.

Enligt Centerpartiets partimotion Fi18 (c) bör ramen ökas med 100 miljoner kronor för åren 1999 och 2000 samt med 200 miljoner kronor för år 2001 (yrkande 3 delvis). Kalkning av sjöar och inköp av mark för naturskyddsändamål är prioriterade områden. Regeringens anslag för inköp av mark och skötsel av naturvårdsområden är för litet. Anslaget på 3 miljoner kronor till ideella miljöorganisationers internationella arbete bör återställas.

Folkpartiet liberalerna föreslår i sin partimotion Fi19 (fp) att ramen ökas med 205 miljoner kronor för vardera året (yrkande 4 delvis). Ökningen bör gå till inköp av mark samt biotopskydd inom skogsbruket. I motionen föreslås även ökade resurser för kalkning av försurade vattendrag och sjöar samt till miljöforskningen och miljöövervakningen.

Vänsterpartiet föreslår i partimotionen Fi20 att ramen utökas med 690 miljoner per år för år 1999 och år 2000 och med 700 miljoner för år 2001 (yrkande 4 delvis). Miljösanering bör räknas som en ordinarie verksamhet och bör inte finansieras genom temporära fonder. Budgetramarna bör rymma tillräckliga medel för kalkning, miljörådgivare i kommunerna och skyddsvärd skog. Vidare anförs att de ekologiska fonderna bör utvärderas (yrkande 8). Det är tveksamt om kretsloppsanpassningen skall ske i projektform. Det är vidare omöjligt att bedöma behovet av medel när information och utvärdering saknas.

I motion Fi21 (mp) föreslås att ramen utökas med 1 195 miljoner kronor för år 1999, 1 345 miljoner kronor för år 2000 och 1 545 miljoner kronor för år 2001 (yrkande 42 delvis). Miljöskulden bör minska bl.a. genom att läckande gifthärdar saneras. Medel behövs till forskning som tar sig an oväntade problem eller problem som inte passar i MISTRA:s ramar. Ur- och naturskogar måste skyddas. Även myrar, lövskogar och andra biotoper behöver skydd. Kalkningen av sjöar och vattendrag bör fortsätta och utökas. Det bör finnas utrymme för en satsning på Naturvårdsverket, som måste ha kompe-

tens för att kunna leda och styra andra myndigheter för att de politiska målen skall kunna nås.

1997/98:JoU3y

Kristdemokraterna föreslår i sin partimotion Fi22 att ramen utökas med 150 miljoner för år 1999 och med 50 miljoner för vardera året 2000 och 2001 (yrkande 4 delvis). Dessa medel är i första hand avsedda för inköp av mer skog, miljöövervakning och sanering av förorenade områden.

Utskottets överväganden

Utskottet instämmer i att arbetet med att ställa om Sverige till en hållbar utveckling bör fortsätta. De olika samhällssektorerna bör ta ett ökat ansvar för miljöpåverkan och resursanvändning. Miljöproblem bör lösas på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt. Utgångspunkten bör vara att den som bedriver miljöstörande verksamhet också skall stå för kostnaden.

Utskottet uttalade vid behandlingen av 1998 års budget att den framtida anslagsnivån för kalkningsanslaget bör diskuteras först vid nästa års budgetbehandling (1997/98:JoU2 s. 27). I november 1997 anförde utskottet även att regeringen i budgetpropositionen för år 1999 bör lägga fram förslag om medelstildelning till kalkning som innebär att verksamheten kan fortgå i oförminskad omfattning i de sjöar och vattendrag som är av betydelse för fisket och den biologiska mångfalden (1997/98:JoU9 s. 25).

Utskottet anförde vidare vid behandlingen av 1998 års budget (1997/98:JoU2 s. 11) i fråga om de s.k. ekologiska fonderna att regeringen bör följa upp och utvärdera användningen av de anslagna medlen samt att det kan vara lämpligt att redovisningen görs i samband med regeringens årliga miljöskrivelse till riksdagen (jämför om de s.k. ekologiska fonderna 1995/96:FiU15 s. 82 och 1996/97:FiU20 s. 120). Motion Fi20 (v) yrkande 8 avstyrks i den mån den inte tillgodosetts med det anförda.

Utskottet delar uppfattningen att ramen för utgiftsområdet bör förstärkas för att upprätthålla och vidareutveckla baskompetens avseende organiska miljögifter samt för att utveckla system för indikatorer för uppföljning av de nya miljömålen m.m. Det framgår av ett faktablad om 1998 års ekonomiska vårproposition som producerats av Miljödepartementet att miljöövervakningen kommer att kunna förstärkas med 25 miljoner kronor för år 1999, år 2000 och år 2001. Vidare framgår att länsstyrelserna får ytterligare 10 miljoner kronor för år 1999 och 15 miljoner år 2000 och år 2001 för förstärkt miljötillsyn. Utöver detta kommer även nya resurser med anledning av den nya miljöbalken.

Utskottet instämmer även i att medel bör tillföras den med näringslivet samfinansierade forskningen som bedrivs via Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning under åren 1999 och 2000 (jämför 1997/98:JoU2 s. 16).

I likhet med regeringen anser utskottet att ramen för utgiftsområdet bör förstärkas för att bevara den biologiska mångfalden genom att avsätta ytterligare värdefulla naturområden som naturreservat, främst skogsområden. Av Miljödepartementets faktablad framgår att Naturvårdsverket genom höjda budgetramar kan förstärka skyddet av skogarna med totalt 185 miljoner för de kommande tre åren. Vidare anføres att höjda ramar för Näringsdepartemen-

tet gör att anslagen till biotopskyddsområden och naturvårdsavtal samt rådgivning till skogsägarna också kan höjas med totalt 99 miljoner kronor för de kommande tre åren. Sammanlagt innebär detta enligt faktabladet ett utökat skydd av skogen med närmare 100 miljoner kronor per år.

Utskottet föreslår med hänsyn till miljöfrågornas stora betydelse att ramen för utgiftsområde 20 ytterligare förstärks utöver vad regeringen föreslagit för åren 1999, 2000 och 2001. Förstärkningen bör uppgå till 100 miljoner kronor för vart och ett av de angivna åren. Vad utskottet nu anfört om en utökad ram inom utgiftsområde 20 bör riksdagen, med anledning av motionerna Fi17 (m) yrkande 8 delvis, Fi18 (c) yrkande 3 delvis, Fi19 (fp) yrkande 4 delvis, Fi20 (v) yrkande 4 delvis, Fi21 (mp) yrkandena 42 och 43 delvis och Fi22 (kd) yrkande 4 delvis, godkänna som riktlinje för regeringens budgetarbete.

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar verksamheterna jordbruk, fiske, trädgårdsnäring, rennäring, djurskydd, djurhälsovård, livsmedelsfrågor, skogsnäring samt högre utbildning och forskning som rör vård och nyttjande av biologiska naturresurser.

Ramen för utgiftsområde 23 uppgår till totalt 13 725 623 miljoner kronor för år 1998 (prop. 1997/98:150 s. 43). Nära två tredjedelar av beloppet finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom arealstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag, vilka helt finansieras av EU-budgeten. Därtill kommer delfinansierade, frivilliga stöd såsom miljöersättningar, stöd till mindre gynnade områden och strukturstöd.

Regeringen har vid beräkningen av utgiftsområdesramen utgått från att anslagen för de EU-finansierade utgifterna för arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag, på grund av ett lägre utnyttjande av stöden, kan minskas med sammanlagt 700 miljoner kronor per år jämfört med de preliminära belopp som redovisades i budgetpropositionen för år 1998. Intäkterna minskar med motsvarande belopp.

Regeringen har för avsikt att i budgetpropositionen föreslå att särskilda medel anvisas för kompletterande utbildning för veterinärer med utländsk utbildning. Vidare beräknas för perioden 1999 till 2001 ytterligare sammanlagt 99 miljoner kronor tillföras utgiftsområdet för naturvårdsavtal och biotopskydd i skog samt för rådgivning och information till skogsbrukare.

Motionerna

I motion Fi17 (m) föreslås en i jämförelse med regeringens förslag oförändrad ram (yrkande 8 delvis). I motionen anförs att särskatterna på livsmedelssektorn bör minska samt att enklare regler bör föreslås för EU:s miljöstöd inom jordbruket. Fri handel med mjölkkvoter bör införas.

Centerpartiet föreslår i sin partimotion Fi18 en i jämförelse med regeringens förslag med 700 miljoner kronor utökad ram för åren 1999, 2000 och

2001 (yrkande 3 delvis). Motionärerna anser att den föreslagna neddragningen är felaktig eftersom den begränsar näringens utvecklingsmöjligheter.

I motion F19 (fp) föreslås att ramen minskas med 120 miljoner kronor för vardera året 1999, 2000 och 2001 (yrkande 4 delvis). Motionärerna föreslår sålunda en besparing. Uppgifter som nu utförs av Jordbruksverket bör enligt motionärerna föras ut på länsstyrelserna under utgiftsområde 18 och anslaget för Jordbruksverket bör reduceras i motsvarande mån.

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion Fi20 en jämförelse med regeringen med 250 miljoner utökad ram för år 1999 och med 300 miljoner för åren 2000 och 2001. Motionärerna anser att nedskärningarna inom jordbruksforskningen har fått allvarliga negativa konsekvenser. Anslaget till Sveriges lantbruksuniversitet bör därför räknas upp med 100 miljoner kronor år 1999 och med 150 miljoner för vardera året 2000 och 2001. Ytterligare 100 miljoner bör årligen anslås för skogsvårdsåtgärder samt för vetenskapliga utredningar som hänger samman med sektorsansvaret.

I motion Fi21 (mp) föreslås att ramen utökas med 5 miljoner för åren 1999, 2000 och 2001 (yrkande 42 delvis). Det konventionella lantbruket är enligt motionärerna inte ekologiskt långsiktigt hållbart. I budgetramen finns utrymme för hela miljöstödet på 2,8 miljarder kronor. Dessa medel bör dock fördelas annorlunda. Det är framför allt de små och medelstora gårdarna i skogs- och mellanbygderna som är i behov av ytterligare stöd. Motionärerna vill vidare satsa på marknadsföring av ekologiska produkter, liksom på forskning och rådgivning för att utveckla näringen. Ersättning för viltskador bör förstärkas. Vidare anförs att avgifterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel bör höjas för att stimulera utvecklingen mot en ekologisk anpassning (yrkande 26).

I motion Fi22 (kd) föreslås att ramen utökas med 700 miljoner för åren 1999, 2000 och 2001, vilket innebär att ramen hålls kvar på tidigare nivå. Avgifter för kartverksamhet och djurdata bör inte belasta en enskild lantbrukare. Vidare bör staten bidra till avbytarverksamheten. Dessa förslag finansieras i första hand genom minskad byråkrati inom Jordbruksverket.

Utskottets överväganden

Utfallet för år 1997 för utgiftsområde 23 redovisas i vårbudgeten till 10 866 miljoner kronor, dvs. nästan 2,5 miljarder lägre än den fastställda ramen på 13 324 miljoner kronor (1996/97:JoU1 s. 1). Utskottet har inhämtat att underskridandet till stor del förklaras av att utgifterna för intervention, arealer-sättning och djurbidrag blev lägre än beräknat. Anslagen för dessa ändamål finansieras från EG-budgeten, vilket innebär att minskade utgifter helt motsvaras av minskade inkomster på statsbudgeten. Utfallet av anslaget B 15 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter är också beroende av flera svårkontrollerbara och oförutsägbara faktorer. Ett exempel är över-skottssituationer som uppkommer inom gemenskapen, en annan faktor är differensen mellan hemmamarknads- och världsmarknadspris (jämför prop. 1997/98:1, volym 11, utgiftsområde 23 s. 31).

På grund av ett lägre utnyttjande av stöden har regeringen sålunda vid beräkningen av utgiftsområdesramen utgått från att anslagen för de EU-

finansierade utgifterna för arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag kan minskas med sammanlagt 700 miljoner kronor jämfört med tidigare angivna preliminära belopp. Utskottet har ingen invändning mot regeringens beräkningar i denna del. Det bör i sammanhanget framhållas att de anslag som regeringen hänvisar till utgår enligt EG:s regler med utgångspunkt i vissa bestämmelser om basareal, antalet bidragsrätter m.m. Den beräkning som görs i propositionen innebär givetvis inte någon begränsning i detta avseende och inte heller i fråga om de ersättningsbelopp som kan utgå till berörda jordbrukare. Utskottet delar således inte de farhågor som framförs i motion Fi18 (c) att den gjorda beräkningen skulle kunna inverka på t.ex. produktionsvolymen. Om regeringens beräkningar rörande minskad anslagsbelastning skulle visa sig felaktiga kommer detta att korrigeras i budgetarbetet för år 1999.

Regeringen föreslog i budgetpropositionen 1997/98:1 att anslaget Sveriges lantbruksuniversitet (G 1) minskas med 9,4 miljoner kronor. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (1997/98:JoU1 s. 39). Utskottet anser i likhet med regeringen att denna engångsvisa besparing bör återföras nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag inom utgiftsområdet. I likhet med regeringen anser utskottet att utgifterna på statsbudgeten för jordbruksstöd sannolikt kommer att påverkas av de pågående diskussionerna om att förändra den gemensamma jordbrukspolitiken. Utskottet har därför ingen invändning mot regeringens avsikt att återkomma till riksdagen med eventuella förslag till anpassning av utgiftsramen för år 2000 och år 2001 när beslut väl fattats i frågan. Motionerna Fi17 (m) yrkande 8 delvis, Fi18 (c) yrkande 3 delvis, Fi19 (fp) yrkande 4 delvis, Fi20 (v) yrkande 4 delvis, Fi21 (mp) yrkandena 42 och 43 delvis och Fi22 (kd) yrkande 4 delvis avstyrks.

När det gäller motion Fi21 (mp) yrkande 26, med förslag till höjda avgifter på handelsgödsel och bekämpningsmedel för att stimulera utvecklingen mot en ekologisk anpassning, hänvisar utskottet till att EG-kommissionen lagt fram förslag till en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken. Regeringen har i proposition 1997/98:142 redovisat riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen. Jordbruksutskottet har nyligen behandlat regeringens förslag och uttalat att en gemensam politik med likartade konkurrensvillkor är en förutsättning för att den inre marknaden skall fungera när det gäller jordbruks- och livsmedelsproduktion (1997/98:JoU23 s. 9).

I denna fråga kan vidare konstateras att i betänkandet (SOU 1997:167) En livsmedelsstrategi för Sverige anförs att om övriga EU-länder inom två år inte höjer eller förändrar sina produktionsskatter eller avgifter, såsom beskattningen på dieselolja och handelsgödsel, bör de svenska totala produktionskatterna för jordbruket anpassas till de beskattningsnivåer som gäller i Sveriges konkurrentländer. Utskottet har inhämtat att betänkandet har remissbehandlats och nu är föremål för beredning inom Regeringskansliet.

Utskottet föreslår att motion Fi21 (mp) yrkande 26 i avvaktan på fortsatta överväganden i dessa frågor lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottets överväganden

Genomförande i Sverige av EG:s regional- och strukturpolitik förutsätter att EG:s förordningar om stöd från strukturfonderna till viss del kompletteras med nationell lagstiftning avseende framför allt tillsyn och kontroll. Såvitt avser strukturstöden inom den gemensamma jordbrukspolitiken finns sådana bestämmelser i lagen (1994:1708) om EG:s förordning om miljö- och strukturstöd. Motsvarande bestämmelser saknas beträffande övrigt strukturstöd.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag att lagen (1994:1708) om EG:s förordningar om miljö- och strukturstöd utvidgas till att omfatta även de strukturstöd som inte innefattas i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Revision och kontroll av EU-medel**Propositionen**

Regeringen anför att de allvarligaste bristerna konstateras på strukturfondsområdet. På jordbruksområdet redovisas förbättringar vad gäller kontroll och finansiell styrning, men samtidigt noterar revisionsrätten att stödnivåerna lett till onödiga utgifter och överkompensation.

Revisionsrätten gör tre iakttagelser avseende Sverige, bl.a. att felaktig behandling vid under- och överskott vid lagring av socker lett till att ett tillräckligt underlag om användningen av gemenskapsmedel inte kunnat tillhandahållas. Regeringen anför att det numera ingår i berörda myndigheters rutiner att bevaka att information erhålls från företaget om eventuella differenser. Beträffande kontroll har en riskindelning upprättats för samtliga lagerplatser.

Motionen

I motion Fi20 (v) anføres att regeringen bör verka för att ansvarsfrihet inte beviljas tills kommissionen har redovisat vilka åtgärder som den vill vidta (yrkande 29).

Utskottets överväganden

I likhet med regeringen anser utskottet att även om Revisionsrätten visat på allvarliga brister inom många områden är de inte av en sådan art att kommissionen inte borde beviljas ansvarsfrihet. Såsom regeringen anført visar kommissionen en konstruktiv attityd i hanteringen av de brister som konstaterats. Motion Fi20 (v) yrkande 29 delvis avstyrks.

På jordbruksutskottets vägnar

Lennart Daléus

I beslutet har deltagit: Lennart Daléus (c), Göte Jonsson (m), Kaj Larsson (s), Leif Marklund (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Carl G Nilsson (m), Maggi Mikaelsson (v), Åsa Stenberg (s), Lennart Brunander (c), Michael Hagberg (s), Berndt Sköldestig (s), Ola Sundell (m), Berndt Ekholm (s), Lennart Fremling (fp) och Marianne Samuelsson (mp).

Avvikande meningar

1. Utgiftsområden m.m.

Göte Jonsson, Ingvar Eriksson, Carl G Nilsson och Ola Sundell (alla m) anför:

Vi föreslår i vår motion Fi17 att ramen för utgiftsområde 23 bör omfatta 13 083, 13 165 respektive 13 190 miljoner, dvs. samma belopp som regeringen föreslår. Det svenska jordbruket är en viktig framtidsnäring. För att uppnå förutsättningar motsvarande dem som finns i Danmark och Finland bör särskatterna på livsmedelssektorn minska med omkring en miljard kronor i enlighet med förslagen i utredningen (SOU 1997:167) En livsmedelsstrategi för Sverige. En sänkning av dieselskatten och elskatten bör prioriteras. För att möjliggöra administrativa besparingar anser vi att enklare regler bör införas för EU:s miljöstöd inom jordbruket. Vidare bör fri handel med mjölkkvoter införas.

2. Utgiftsområden m.m.

Lennart Fremling (fp) anför:

Vi föreslår i vår motion Fi19 en besparing på utgiftsområde 23 med 120 miljoner kronor för åren 1999, 2000 och 2001. Uppgifter som nu utförs av Jordbruksverket bör föras ut på länsstyrelserna och anslaget för Jordbruksverket reduceras i motsvarande mån. I motionen anföras att länsstyrelserna under utgiftsområde 18 bör tillföras 20 miljoner kronor för att ta över uppgifter som nu ligger på Jordbruksverket.

Vi föreslår sålunda att riksdagen med anledning av motion Fi19 yrkande 4 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 minskas med 120 miljoner kronor för vart och ett av de tre åren.

Maggi Mikaelsson (v) anför:

Vi föreslår i vår motion Fi20 att den preliminära ramen för utgiftsområde 23 utökas med 250 miljoner för år 1999 och med 300 miljoner kronor för åren 2000 och 2001. Anslagen till Sveriges lantbruksuniversitet bör räknas upp med 100 miljoner kronor för 1999 och med 150 miljoner för vardera året 2000 och 2001. I budgetpropositionen bör en långsiktig finansiering av norrlandsk lantbruksforskning redovisas. När det gäller skogsvårdsåtgärder föreslår vi att ytterligare 100 miljoner anslås för vardera året 1999, 2000 och 2001 för tillämpad forskning och sådana vetenskapliga utredningar som hänger samman med sektorsansvaret, åtgärder mot markförurning och samordning av skogsvägsbyggande.

Vi är kritiska till att partipolitik tagit över vid fördelningen av medel till olika kommunala miljöprojekt i stället för behoven av miljöomställning. En genomgripande utvärdering av miljöfonderna är nödvändig innan ytterligare satsningar görs. Det är tveksamt om kretsloppsanpassningen skall ske i projektform. Det är omöjligt att bedöma behovet av medel när information och utvärdering saknas. Vi anser att det är av intresse att utvärdera till hur stor del projekt som tilldelats medel har bidragit till en verklig kretsloppsanpassning.

EU-parlamentet har när det gäller revision och kontroll av EU-medel valt att skjuta på beslutet om ansvarsfrihet för EU-kommissionen när det gäller kontroll av hur pengarna används. Vi anser att regeringen skall verka för att ansvarsfrihet inte beviljas tills kommissionen redovisat vilka åtgärder som den vill vidta.

Vi föreslår sammanfattningsvis att riksdagen med anledning av motion Fi20 yrkande 4 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 utökas med 250 miljoner för år 1999 och med 300 miljoner kronor för åren 2000 och 2001.

4. Utgiftsområden m.m.

Marianne Samuelsson (mp) anför:

Vi föreslår att avgiften på handelsgödsel och bekämpningsmedel i jordbruket höjs för att stimulera utvecklingen mot en ekologisk anpassning.

Vi föreslår att ramen för utgiftsområde 23 utökas med 5 miljoner kronor per år. Det konventionella lantbruket är inte ekologiskt långsiktigt hållbart. Endast ett jordbruk som inte nyttjar gifter och konstgödsel kan kallas ekologiskt långsiktigt hållbart. Det är hög tid att fasa ut gifter och skapa ett jordbruk för framtidens barn. I budgetramen finns utrymme för hela miljöstödet på 2,8 miljarder kronor. Vi vill dock fördela medlen annorlunda än regeringen. Framför allt de små och medelstora gårdarna i skogs- och mellanbygderna är i behov av ytterligare stöd för att inte försvinna och med dem ett betat ängs- och hagmarkslandskap. Vi anför i vår motion Fi21 att vi vill satsa på marknadsföring av ekologiska produkter, liksom på forskning och rådgivning för att utveckla näringen.

Vi anser att ersättning för viltskador bör förstärkas till att även avse skador som orsakas av gäss, sälar m.m. För att få acceptans för de fyra stora rovdjuren är det nödvändigt att öka insatserna för andra tamdjur och på det förebyggande arbetet för att förhindra skada av vilt.

Vi föreslår sålunda att riksdagen med anledning av motion Fi21 yrkande 42 delvis godkänner att ramen för utgiftsområde 23 utökas med 5 miljoner kronor för vart och ett av de angivna åren.

Särskilt yttrande

Lennart Daléus och Lennart Brunander (båda c) anför:

I den motion som Centerpartiet lagt med anledning av vårbudgeten och de preliminära ramarna föreslår vi att utgiftsramen för utgiftsområde 23 utökas med 700 miljoner per år. Det framstår som underligt att regeringen drar ner utgiftsramarna med 700 miljoner per år med hänvisning till att de EU-finansierade utgifterna för arealersättning, djurbidrag, intervention och exportbidrag minskar på grund av ett lägre utnyttjande av stöden under det senaste året. Vi anser att det är en felaktig åtgärd, eftersom det riskerar att begränsa jordbrukets och livsmedelsindustrins utvecklingsmöjligheter. Det bör i stället vara en ambition att stimulera till en produktion som utnyttjar de produktionsmöjligheter EU-medlemskapet ger oss. Lantbruket är en framtidsnäring. Den är viktig för landet och behöver positiva signaler för att våga utöka produktionen. Det är mot denna bakgrund vi föreslår en höjning av ramen med 700 miljoner per år. Höjningen innebär ingen ökad kostnad för statskassan eftersom inkomsterna från EU motsvarar samma belopp. Utskottet besvarar vårt motionsyrkande att det ter sig naturligt att regeringen i budgetarbetet inför och under budgetåret 1999 tar hänsyn till den aktuella och möjliga livsmedelsproduktionen och korregerar budgetramen därefter. Mot denna bakgrund reserverar vi oss inte, men kommer att bevaka frågan.

I anslutning till jordbruket och jordbrukets lönsamhet har vi också yrkanden om att Björks utredning – En livsmedelsstrategi för Sverige – skall genomföras. Det är viktigt för det svenska jordbruket att så sker. Denna fråga bereds i skatteutskottet.